เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลาย ในจังหวัดขอนแก่น*

Reasons for Movements against the Government of High School Student in Khon Kaen Province

[1]มนัญชัย รัตนบุรานนท์ และ ศิวัช ศรีโภคางกุล

[1]Manachai Ratanaburanon and Siwach Sripokangkul

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[1]College of Local Administration, Khon Kaen University,Thailand.

[1]Corresponding Author. manachai.r@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องเหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเหตุผลที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายได้แก่ แกนนำนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนมัธยมในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 11 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 4 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การสังเคราะห์จากข้อมูลบุคคล รวมถึงการศึกษาเชิงเอกสาร ที่เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า 1) เหตุผลที่ส่งผลให้เข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้ ด้านสิทธิและเสรีภาพ ด้านสถานศึกษา ด้านการเมือง ด้านครอบครัว ซึ่งการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่นเกิดจากประสบการณ์การรับรู้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดข้อสงสัยบางอย่างและเกิดการตั้งคำถาม จึงนำไปสู่การออกมาเรียกร้องเคลื่อนไหวเพื่อหาคำตอบ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาล พบว่าประกอบไปด้วย ด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล ด้านสังคมโซเชียลมีเดีย และด้านการรับรู้ความเสี่ยง ที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การชุมนุม; การต่อต้านรัฐบาล; นักเรียนมัธยมปลาย

---

* Received November 10, 2020; Revised December 28, 2020; Accepted February 23, 2021

Abstract

This research reasons for movements against the government of high school student in khon kaen province purposes to 1) study the reasoning factors affecting the participation in the movements against the government of high school students; 2) study the factors affecting the decision-making to participate in the movements against the government of high school students. This qualitative research employed the semi-structured and in-depth interview where the targets were 11 student leaders, 7 males and 4 females, of high school students in the 5 high schools situated in Mueang Khon Kaen District where the personal data was synthesized and the research of documents which are data sources, i.e., newspapers, textbooks, concepts and theories, and relevant researches were conducted.

The results illustrated that the 1) reasoning factors affecting the participation in the assembly against the government were: rights and freedoms; educational institutions; politics and; (family. The assemblies and movements against the government of the high school students in Khon Kaen Province originated from the experience of self-perception when certain existing questions and inquiries lead to the claiming movements to seek answers. 2) The factors affecting decision-making to participate in the assembly against the government were: individual ideology social media and risk perception. All three significantly played important roles in decision-making to participate in the assembly.

Keywords: Movements; Anti-the government; High school student

บทนำ

การขับเคลื่อนเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนในประเทศไทย แต่ละยุคตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะแตกต่างกันไป โดยการเรียกร้องในช่วง 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 เป็นการชุมนุมกลุ่มนิสิตนักศึกษาซึ่งต่างจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 ที่กลุ่มเรียกร้องจะเป็นชนชั้นกลางแต่จุดมุ่งหมายเดียวกันคือประชาธิปไตย และในเดือนพฤษภาคม ปี 2557 เกิดรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อระงับสถานการณ์การเมืองที่เคร่งเครียดในประเทศไทยในขณะนั้น ได้สร้างความยินดีให้กลับฝ่ายอนุรักษ์นิยมและได้สร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายประชาธิปไตย ทว่าเหตุผลการเข้าใช้อำนาจของทหารไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำไทยทั้งทหารและพลเรือนเป็นแบบอำนาจนิยม เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เป็นภัยมั่นคงต่อชาติและเกิดความวุ่นวายทั้งเศรษฐกิจสังคมและการเมือง จึงเป็นเหตุผลให้ทหารมักจะใช้อำนาจเข้ามาจัดการในสถานการณ์เช่นนั้น และไม่มีความเชื่อในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองตามกลไกในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือไม่เชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดีและมีความเหมาะสมกับสังคมการเมืองของไทย (Thepa, 2016)

ในปี 2562 เป็นต้นมาการชุมนุมเรียกร้องจากเดิมเป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาเป็นหลักในการชุมนุมเคลื่อนไหวเรียกร้อง ทว่าปัจจุบันเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นดังเห็นได้จาก การนัดชุมนุมของกลุ่มนักเรียนเลว หน้ากระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เพื่อเรียกร้องใน 3 ข้อ กับ 1 เงื่อนไข และเกิดการแสดงสัญลักษณ์ของนักเรียนมัธยมปลายที่กระจายไปในโรงเรียนทั่วประเทศ เช่น การผูกโบสีขาว การชูสามนิ้วในขณะร้องเพลงชาติหน้าเสาธง การนัดชุมนุมแสดงพลังในพื้นที่ต่างจังหวัดของนักเรียน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ กนกรัตน์ เลิศชูสกุล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาถึงปรากฏการณ์ของเด็กรุ่นใหม่โดยเฉพาะเด็กมัธยมปลายว่าการเข้าร่วมชุมนุมต้นทุนที่ใช้ในการเข้าร่วมชุมนุมอยู่ในระดับที่สูง นักเรียนส่วนใหญ่จะไม่ได้บอกผู้ปกครองและมีอีกส่วนที่ผู้ปกครองสนับสนุน แต่การที่เด็กมัธยมปลายจะมาร่วมการชุมนุมนั้นเป็นเรื่องที่ยากเมื่อเทียบกับนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งเยาวชนกลุ่มนี้มีความเข้าใจทางการเมืองและคลุกคลีกับเรื่องนี้ในหนึ่งวันเป็นเวลาหลายชั่วโมงไม่ว่าจะเป็น ทางออนไลน์ หนังสือรวมไปถึงการจัดกลุ่มคุยกันในเรื่องการเมือง ซึ่งผู้นำต้องใส่ใจนักเรียนกลุ่มนี้โดยต้องไม่ปฏิบัติว่าคนกลุ่มนี้เป็นเด็ก (Matichon TV, 2020) หากกล่าวถึงจังหวัดขอนแก่น ในอดีตจังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศ ซึ่งเห็นได้ชัดคือกลุ่มคนเสื้อแดงเนื่องจากเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคการเมืองหนึ่งในพื้นที่ภาคอีสาน จึงเป็นจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนทางด้านการเมืองมาตลอด โดยปัจจุบันนักเรียนและนักศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการเคลื่อนไหวเรียกร้องต่อรัฐบาล อีกทั้งยังเกิดการจัดตั้งกลุ่มนักเรียนมัธยมที่กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เช่น กลุ่มภาคีนักเรียนKKC ดังปรากฏในหน้าสื่อ กรณีนักเรียนโรงเรียนชื่อดังขอนแก่นประกาศรวมตัวแสดงพลังต่อต้านเผด็จการโดยการชูกระดาษเปล่า และทางโรงเรียนได้ประกาศฉีดไล่ยุงกะทันหัน สร้างความไม่พอใจให้กับนักเรียนและผู้ร่วมอุดมการณ์ (Matichon Online, 2020) หรือการชุมนุมบริเวณอนุสาวรีย์จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จากข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ได้ตื่นตัวทางการเมือง และได้ให้ความสนใจกับการขับเคลื่อนประชาธิปไตยด้วยสันติวิธี แต่สิ่งที่กลุ่มนักเรียนเหล่านี้ได้รับคือการปิดกั้นการแสดงออก จึงส่งผลให้เกิดการแสดงออกและเคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้นทั่วประเทศ สำหรับพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเอื้ออำนวยแก่การรวมกลุ่มโดยใช้ระยะเวลาที่ไม่นาน ประกอบกับสถานศึกษาอยู่ห่างจากสถานที่สำคัญของจังหวัดในการแสดงสัญลักษณ์ และง่ายต่อการเดินทาง เช่น อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยขอนแก่น อนุสาวรีย์จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และสวนประตูเมืองธนารักษ์อนุสรณ์ เป็นต้น อีกทั้งสถานศึกษาดังกล่าวมีแกนนำนักเรียนมัธยมที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมทุกครั้งที่มีการชุมนุม เมื่อพิจารณาแล้วสถานศึกษาในเขตนอกอำเภอเมือง จะมีอุปสรรคในการเข้าร่วมและใช้ต้นทุนสูงในการเข้าร่วมชุมนุม ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

เมื่อพิจารณาแล้วสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังและเป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางความคิดได้ แต่ยังพบว่าก็มีบุคลากรทางการศึกษาในหลายโรงเรียนปิดกั้นไม่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือแสดงสัญญาลักษณ์ใด ๆ ภายในพื้นที่โรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงปัญหาและข้อเรียกของอันแท้จริงของนักเรียนได้ อนึ่งการสื่อสารข้อเรียกร้องไปยังผู้บริหารประเทศเป็นสิ่งที่พึงกระทำได้

และหลักพื้นฐานของประชาธิปไตย 4 ข้อ ของ Austin Ranney (Thanapunth, 2018) สรุปได้ดังนี้ 1) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) กล่าวคือการตัดสินใจหรือการแสดงออกทางการเมืองรวมถึงการปกครอง ประชาชนมีสิทธิใช้อำนาจนั้นและต้องไม่ยึดโยงที่ตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพราะประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน 2) ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) ประชาชนทุกคนเสมอภาคกันและร่วมกันตัดสินใจ มีอิสระในเลือกผู้แทนเพื่อมาบริหารประเทศหรือท้องถิ่นของตน 3) ต้องฟังเสียงปวงชน (Popular Consultation) ตอบสนองความต้องการของประชาชนสวนรวมบนพื้นฐานประชาธิปไตยด้วยการทำประชามติ มีการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นโดยไม่จำกัดสิทธิเพื่อการดำเนินนโยบายสาธารณะให้เข้ากับประชาชน 4) การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) การตัดสินใจจะพิจารณาในส่วนของรัฐเองไม่ได้ต้องทำตามมติเสียงข้างมากของประชาชน โดยทำตามความต้องการ ประชามติ (Referendum) ซึ่งการทำประชามติในเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ละเมิดหรือลิดรอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารแบบสองทางโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีกว่าเดิมและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไป ซึ่งประชาชนจะไม่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจหากไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอ ฉะนั้นประชาชนต้องได้รับข้อมูลที่เพียงเพื่อประกอบการตัดสินใจในกระบวนการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ดีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แสดงออกทางความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อหาทางออกให้ทุกฝ่าย (Vatanasapt, 2013) การส่งเสริมประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน จะเป็นไปตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วจะได้นำเอาองค์ความรู้และความเข้าใจ พร้อมประสบการณ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย อีกทั้งยังได้รับการปลูกฝังให้กับท้องถิ่นและชุมชนต่อไป (Worchampa, 1996) การรับฟังเสียงของประชาชนทุกกลุ่มและทุกวัยจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการขับเคลื่อนสังคมในรูปแบบประชาประชาธิปไตย และช่วยส่งเสริมในด้านหน้าที่สิทธิเสรีภาพซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่ดี แต่การแสดงออกนั้นควรอยู่ในขอบเขตที่ไม่สร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติหรือผู้อื่นและต้องไม่ก้าวล่วงสิทธิการแสดงของของบุคคลใดบุคคลหนึ่งด้วย

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีความมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาเพื่อหาคำตอบและทำความเข้าใจทางการเมืองว่า “นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีเหตุผลใดที่ทำให้เข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาล” ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศควบคู่กับการให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดโดยไม่มีการปิดกั้นและเข้าถึงแก่นแท้ของปัญหา พร้อมหาทางออกเพื่อขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเหตุผลที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยการสังเคราะห์จากข้อมูลบุคคลรวมถึงศึกษาเอกสาร (Document Research) ที่เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทางผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ แกนนำนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนมัธยมในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 แห่งรวมทั้งสิ้น 11 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 4 คน เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกบุคคลเฉพาะที่มีบทบาทในการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวและรวมกลุ่มเพื่อต่อต้านรัฐบาล

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยออกแบบให้เป็นสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งคำถามเกี่ยวกับเหตุผลและการตัดสินใจในการเข้าร่วมชุมนุมของนักเรียนมัธยมปลาย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานไปยังเครือข่ายนักเรียนที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ เพื่ออธิบายจุดประสงค์ในการทำบทความวิจัยในครั้งนี้ และได้ระบุวัน เวลา รวมถึงสถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เมื่อได้รับการตอบรับจากกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยได้ อธิบายขั้นตอนตามลำดับโดยเริ่มจากการแนะนำตัว และขออนุญาตในการบันทึกเสียง รวมถึงการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้เริ่มสัมภาษณ์โดยไม่ได้เรียงลำดับหัวข้อเนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงประเด็นอื่น ๆ ได้ สำหรับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ทางผู้วิจัยได้จดบันทึกประเด็นรวมถึงสาระสำคัญในการวิจัยไปจนสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ตั้งแต่ สิงหาคม – ตุลาคม 2563

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) โดยการรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สรุปข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามปรากฏการณ์ เพื่อที่จะแสวงหาข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยอันเป็นการนำไปสู่การค้นพบเหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสามารถแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ปัจจัยด้านเหตุผลที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย ผลการวิจัยพบว่า การชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่นเกิดจากประสบการณ์การรับรู้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดข้อสงสัยบางอย่างและเกิดการตั้งคำถาม จึงนำไปสู่การออกมาเรียกร้องเคลื่อนไหวเพื่อหาคำตอบ ประกอบกับชุดข้อมูลที่นักเรียนมัธยมได้รับไม่ตรงกับชุดข้อมูลที่รัฐบาลได้นำเสนอ กล่าวคือข้อมูลนั้นสามารถค้นคว้าได้จากช่องทางต่าง ๆ เช่น หนังสือ การสังเกต สื่อสังคม

ออนไลน์ รวมไปถึงการคิดวิเคราะห์จากพยานหลักฐานที่สามารถค้นหาได้จากอื่น ๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ การคิดวิเคราะห์จากพยานหลักฐานที่สามารถค้นหาได้ โดยข้อเรียกร้องได้ยึดตามการชุมนุมส่วนกลางที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งปัจจัยเหตุผล ประกอบด้วย (1.1) ด้านสิทธิและเสรีภาพ (1.2) ด้านสถานศึกษา (1.3) ด้านการเมือง (1.4) ด้านครอบครัว

1.1) ด้านสิทธิและเสรีภาพ

เหตุผลทางด้านสิทธิและเสรีภาพ แกนนำส่วนใหญ่มองว่าประชาชนทุกกลุ่ม ควรได้รับเสรีภาพทางความคิดตลอดจนการแสดงออกทางเมืองที่เป็นอิสระ โดยมีหน่วยงานรัฐมาสนับสนุนและไม่ถูกคุกคามสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการเรียกร้องของกลุ่มนักเรียนมีสาเหตุเกิดขึ้นจากรากเหง้าของปัญหา ที่สืบเนื่องจากการเข้ารัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อปี 2557 เป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นระยะเวลานานและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนกระทั่งปัจจุบัน กลายเป็นฝางเส้นสุดท้ายโดยเป็นความอึดอัดใจของนักเรียนที่ได้เห็นความไม่เป็นธรรมในสังคม เช่นการยุบพรรคการเมือง ที่เขามองว่าเป็นความหวังของคนรุ่นใหม่ การใช้อำนาจของรัฐ การเอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง การทุจริตคอรัปชั่น และการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมต่อนักกิจกรรมประชาธิปไตย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ทำให้กลุ่มนักเรียนอยู่นิ่งเฉยไม่ได้ ประกอบกับหลักฐานที่พวกเขาได้รับมีน้ำหนักมากพอในการคิดวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ประเด็นนี้แกนนำนักเรียนได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจว่า

“ความจริงแล้วเราควรมีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิตของเราค่อนข้างมาก ไม่ใช่แค่เรื่องของการเมือง แต่กับทุก ๆ เรื่องเลย โดยมองว่าการเมืองคือสิทธินึงที่ทำให้เรามีเสรีภาพได้ สามารถให้เราพูดหรือสามารถออกเสียงอะไรสักอย่างได้หากเรามองว่าสิ่งนั้นไม่โอเค”

อย่างไรก็ตามการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนในยุคนี้จะมองปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าปลายเหตุทำให้การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพได้กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ มิใช่เพียงที่จังหวัดขอนแก่นเพียงแห่งเดียว

1.2) ด้านสถานศึกษา

เหตุผลทางด้านสถานศึกษาพบว่า แกนนำนักเรียนส่วนใหญ่มองว่าปัญหาของการศึกษาคือกฎเกณฑ์ที่คอยกดนักเรียนไว้ โดยไม่ได้รับนำขึ้นมาพิจารณาหรือปรับเปลี่ยนให้เท่าทันยุคสมัย ปัญหาการเหยียดเพศ การใช้อำนาจนิยมและความไม่เท่าเทียมในโรงเรียนล้วนเป็นรากฐานของปัญหา และมีนักเรียนบางส่วนที่จะจัดกิจกรรมทางการเมืองในโรงเรียนจะถูกคุกคามและข่มขู่ จากบุคลากรในโรงเรียนหรือแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การโทรหาผู้ปกครองเพื่อกดดันนักเรียนไม่ให้ข้องเกี่ยวกับการเมือง การส่งข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ การถ่ายรูปนักเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือแม้แต่การข่มขู่นักเรียนว่า จะหักคะแนน หรือให้เกรดศูนย์ และส่วนใหญ่แกนนำนักเรียนมองว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัย และสามารถแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน กฎระเบียบในโรงเรียน หรือการทำเกินกว่าเหตุในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมัธยมปลายออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาลเนื่องการพบเจอปัญหาภายในโรงเรียนรวมถึงการแสดงออกของบุคลากรในโรงเรียนที่คุกคามเช่น แสดงออกทางวาจาและกิริยาท่าทางตลอดจนปัญหาภายในสังคมที่พวกเขารับรู้ จากการสัมภาษณ์พบประเด็นน่าสนใจคือนักเรียนทุนที่ร่วมชุมนุม

ต่อต้านรัฐบาล จะถูกขีดที่ชื่อด้วยสีแดง ซึ่งเป็นเรื่องที่คาดไม่ถึงว่าการออกมาชุมนุมหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะทำให้นักเรียนถูกข่มขู่ได้ในสถานศึกษา แต่ในท้ายที่สุดแล้วทางสถานศึกษาเกรงกระแสสังคมโจมตี จึงได้ให้ทุนเช่นเดิม อนึ่งบุคลากรในสถานศึกษาเป็นอีกหนึ่งตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมัธยมต้นไม่กล้าออกมาชุมนุมเคลื่อนไหว เนื่องจากเกรงว่าจะถูกทัณฑ์บน

“ม. อื่นก็ไม่ค่อยกล้าออกมาเพราะครู คือตัวแปรสำคัญ เพราะครูเขาจะทำทัณฑ์บน เลยทำให้นักเรียนกลัว อย่างหนูเป็นสภานักเรียนหนูก็จะรู้ว่าไม่มีหรอกค่ะ”

ทั้งนี้จากการบอกเล่าของแกนนำนักเรียนระบุว่า ยังมีบุคลากรส่วนหนึ่งที่สนับสนุนและให้กำลังในการต่อสู้เรื่องร้องประชาธิปไตย แต่การสนับสนุนของบุคลากรนั้นจะทำให้รูปแบบให้กำลังใจ โดยไม่สามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจน เนื่องจากข้าราชการครูจะต้องพึงรับคำสั่งจากรัฐ โดยไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้

1.3) ด้านการเมือง

เหตุผลทางด้านการเมือง แกนนำนักเรียนส่วนใหญ่มองว่าระบบการเมืองในประเทศไทยควรมีเสถียรภาพในการดำเนินการต่าง ๆ โดยรับฟังเสียงของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งระบบโครงสร้างทางการเมืองในประเทศไทยได้ยึดโยงกับสถาบันบางสถาบัน จึงทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถเสนอหรือผลักดันประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศได้ หรือแม้จะตรวจสอบในที่สิ่งประชาชนตั้งคำถามก็ไม่สามารถทำได้ โดยมองว่าการเมืองควรเป็นเอกเทศ ที่ไม่มีอำนาจใดเข้ามาเป็นตัวกำหนดทิศทางหรือแทรกแซงรัฐบาล ตลอดจนการเอื้อประโยชน์ให้แก่นายทุนและระบบชนชั้นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็ไม่ควรมี อนึ่งทางแกนนำนักเรียนกล่าวถึงรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สืบทอดอำนาจ เช่น การสรรหา สว. และแต่งตั้งโดยกรรมการที่มาจาก คสช. การให้ สว. สามารถเลือกนายกได้ เป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วจำเป็นต้องมีเสียงของประชาชนเข้าไปสนับสนุน หากรัฐบาลรับฟังเสียงประชาชนและเคารพประชาชน ก็จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนโดยทั่วกัน

“การเมืองปัจจุบันของประเทศไทย ณ ปัจจุบันไม่ใช่การเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างที่เขาได้บอกเอาไว้ ดูยังไงก็เห็นว่าตอนนี้เป็นเผด็จการ ที่กำลังควบคุมเราอยู่ พวกหนูเลยต้องออกมาต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย เรียกร้องสิทธิ เสรีภาพ ภราดรภาพของเรากลับคืนมาค่ะ”

1.4) ด้านครอบครัว

เหตุผลด้านครอบครัว แกนนำนักเรียนส่วนใหญ่ที่ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาล มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับสมาชิกในครอบครัว โดยพ่อแม่จะนำเสนอชุดความคิดตามประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา ซึ่งแตกต่างจากชุดความคิดที่นักเรียนได้ศึกษาหรือค้นคว้าในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการเห็นต่างที่ครอบครัวพยายามนำเสนอ ชุดความคิดอนุรักษ์นิยม จึงทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัดขึ้นได้ ซึ่งในบางครั้งครอบครัวก็เกิดการต่อต้านและห้ามเข้าร่วมการชุมนุม จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาล แต่ก็มีแกนนำบางส่วนที่จะออกมาแสดงชุมนุมเช่นเดิม

“พ่อแม่ ช่วงแรก ๆ เขาห้ามเลย แต่สิ่งที่ผมทำคือผมแอบมา แต่พอช่วงหลัง ๆ ครอบครัวก็เข้าใจ เพราะสถานการณ์มันเลวร้าย”

ดังนั้นหากมองถึงความปลอดภัยที่ผู้ปกครองมองว่าการเข้าร่วมชุมนุมเป็นเรื่องที่อันตรายและอาจนำไปสู่การดำเนินคดีและเสียอนาคต จึงไม่ได้วางแผนและทำความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้มีแกนนำนักเรียนบางส่วนที่ครอบครัวทำกิจกรรมทางการเมืองอยู่แล้วจึงไม่เป็นปัญหาที่ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาลในครั้งนี้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า การชุมนุมของนักเรียนมัธยมปลายมีประเด็นเหตุผลจากหลายประการที่กล่าวมาข้างต้น สู่การหลอมรวมเป็นอุดมการณ์และตั้งคำถามจากประเด็นที่สงสัย นำสู่การในการเรียกร้องประชาธิปไตยเพื่อตอบคำถามในข้อที่สงสัยและเมื่อไม่ได้รับการตอบรับจากรัฐบาล กลุ่มนักเรียนจึงชุมนุมต่อเนื่องและขยายไปในบริเวณกว้าง โดยความหวังของกลุ่มนักเรียนคือการมีประชาธิปไตยที่แท้จริง สามารถตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นในทุกเรื่องได้เทียบเท่าประเทศเสรี

ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าสำหรับจัดแฟลชม็อบหรือการชุมนุมในแต่ละครั้ง จะมีการสนับสนุนจากประชาชนด้วยกันเอง ผ่านช่องทางระดมทุนในสังคมออนไลน์ เช่นการโพสเพื่อเปิดรับบริจาค นอกจากนี้การจัดกิจกรรมใครบางครั้งสามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมได้ โดยสามารถขอรับเงินสนับสนุนได้จากบางพรรคการเมือง โดยมี สส. ในพื้นที่ให้การสนับสนุน ซึ่งการสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวแล้วแต่กรณีไป ประเด็นนี้แกนนำนักเรียนได้ให้ความเห็นว่า

“คำว่าท่อน้ำเลี้ยงมันมีอยู่จริง เช่นถ้าจะจัดกิจกรรมสามารถเบิกกับพรรคนี้ได้ หรือ สส. จุดจุดจุด ได้นะ คือมันมีอยู่จริง แต่หากถามว่าเยอะไหมบอกเลยว่าไม่เยอะ แค่ 2 – 3 พันบาทต่อกิจกรรม ดูเป็นเคส ๆ ไป ไม่มีใครได้เงินเลย มีแต่เท่าทุนและขาดทุน ไม่เคยมีนักเรียนที่ขึ้นปราศรัยแล้วได้ 500 , 1,000 ไม่เคยมี มีแต่ควักกันเองเซฟกันเอง”

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัจจัยด้านการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมของนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจเข้าร่วม ประกอบด้วย (2.1) ด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล (2.2) ด้านสังคมโซเชียลมีเดีย (2.3) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง

(2.1) ด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล

เหตุผลทางด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคลพบว่า อุดมการณ์ส่วนบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่รับรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากตนเอง และได้รับรู้การพัฒนาของประชาธิปไตยในประเทศไทยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันที่ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรและพบว่านักเรียนบางส่วนได้ศึกษาการเมืองอย่างลึกซึ้งและสามารถวิเคราะห์เหตุการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ จากการสนทนาพบว่าหากออกมาเรียกร้องโดยปราศจากกลุ่มประชาชนที่คอยสนับสนุนหรือไม่รวมกลุ่มกัน จะทำให้ไม่สามารถส่งสัญญาณหรือเรียกร้องในสิ่งที่ต้องการไปยังฝ่ายรัฐได้ ส่งผลให้นักเรียนได้ตัดสินใจรวมกลุ่มเพื่อนำเสนอข้อเรียกร้องให้แก่ฝ่ายรัฐบาล นอกจากเหตุผลที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยได้พบว่า “เพื่อน” เป็นส่วนสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการตัดใจเข้าร่วมการชุมนุมอีกด้วย โดยเข้าร่วมเพราะการชักชวนของเพื่อน แต่ก่อนการเข้าร่วมนั้นผู้ถูกชวนผ่านการพิจารณาข้อมูลที่ถี่ถ้วนก่อนแล้ว จึงตัดสินใจเข้าร่วมในการชุมนุม ซึ่งการเข้าร่วมในแต่ละครั้งจะพบว่ามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นในประเด็นที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับกระแสสังคมในช่วง ๆ นั้นด้วย

(2.2) ด้านสังคมโซเชียลมีเดีย

เหตุผลทางด้านสังคมโซเชียลมีเดียพบว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์มีอิทธิพลในการตัดสินใจเข้าร่วมการชุมนุมเคลื่อนไหวในแต่ละครั้ง เนื่องจากนักเรียนหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน ใช้สื่อโซเชียลเป็นหลักในการรับข่าวสาร รวมถึงการทำแคมเปญ รณรงค์ในสังคมออนไลน์ จึงทำให้สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เช่นข่าวสารที่ไม่สามารถนำมาวิจารณ์ได้ในสังคมไทย หรือไม่ได้นำเสนอในช่องทางหลัก ตลอดจนหลักฐานงบประมาณต่าง ๆ ที่ไม่ได้เปิดเผย โดยแฟลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ Twitter และ Facebook ซึ่งหลังจากที่มีเหตุการณ์การสลายการชุมนุมของนักเรียนและนักศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 16 ตุลาคม 2563 ทำให้กลุ่มพลังเงียบที่ไม่เคยแสดงออกทางการเมืองกล้าที่แสดงออกมากขึ้นเพื่อต่อต้านการใช้ความรุนแรงในการสลายการชุมนุม จึงทำให้เห็นว่านอกจากอุดมการณ์ของตนเองแล้ว สื่อออนไลน์ที่รับมานั้นก็มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมชุมนุมแต่ละครั้ง และในบางครั้งมีการแชร์ข้อมูลต่าง ๆ หรือหลักฐานทางราชการยิ่งตอกย้ำและทำให้เห็นว่า การชุมนุมของนักเรียน เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ตามหลักประชาธิปไตย

“การตัดสินใจครั้งแรกคือสังคมออนไลน์มีส่วนในการตัดสินใจ เนื่องจากการรับข่าวสารจากทวิตเตอร์อยู่แล้ว และเราก็ได้อ่านข่าวการเมืองอยู่เรื่อย ๆ ช่วง 1-2 ปีก่อน ซึ่งรับรู้แต่ก่อนหน้านี้เรายังไม่ได้อยากออกมาพูดเพราะคิดว่ามันเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ แต่โซเชียลเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจให้ออกมา”

(2.3) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง

เหตุผลทางด้านการรับรู้ความเสี่ยงพบว่า นักเรียนมัธยมที่เข้าร่วมชุมนุมรับรู้ถึงความเสี่ยงในสิ่งต้องเผชิญ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต กล่าวคือหากปล่อยให้สถานการณ์ดำเนินต่อไปอาจส่งผลกระทบต่อพวกเขาได้ โดยเรื่องที่หยิบยกขึ้นมาผู้เข้าร่วมชุมนุมจะมองไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นปัญหา ที่ไม่ได้ถูกแก้ไขหรือตรวจสอบ ซึ่งการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลในแต่ละครั้งการรับรู้ความเสี่ยงจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล และในบ้างครั้งอาจมีสถานการณ์ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการกระตุ้นให้ตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุม เช่น การดำเนินคดีกับนักกิจกรรมประชาธิปไตย ล้วนแต่เป็นตัวเร่งให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมมากขึ้น ตลอดจนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการเข้าร่วมชุมนุมจะเป็นความเสี่ยงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การโดนจับตามองจากเจ้าหน้าที่รัฐ การข่มขู่โดยบุคลากรภายในโรงเรียน รวมไปถึงอาจถูกดำเนินคดีได้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนในการเข้าร่วมที่นักเรียนมัธยมรับรู้ จึงเป็นเหตุผลให้ตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาล

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่อง เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ตามภาพ ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1) เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัยพบว่า มี 4 ปัจจัยที่ให้ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาล ประกอบด้วย (1) ด้านสิทธิและเสรีภาพ (2) ด้านสถานศึกษา (3) ด้านการเมือง (4) ด้านครอบครัว นักเรียนมัธยมปลายมีเหตุผลที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง และเมื่อประเด็นที่เป็นปัญหาไม่ได้รับการตอบรับหรือความเป็นธรรมในสังคม จึงทำให้กลุ่มนักเรียนมองว่าเป็นหาจนเกิดความเหลื่อมล้ำ ทั้งในระบบสังคม ระบบสถาบันการศึกษา ระบบโครงสร้างทางการเมืองที่ไม่สมบูรณ์ การใช้กฎหมายโดยเลือกปฏิบัติ รวมถึงการตั้งคำถามตามระบบประชาธิปไตย ส่งผลนักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นอยู่ไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ข้อเรียกร้องของการออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลจะสอดคล้องกับการชุมนุมในเมืองหลวง เนื่องจากยึดรูปแบบข้อเรียกร้องเหมือนกัน หรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น สอดคล้องกับงานวิจัย Pivpong and WongThanasu (2015) ที่มองว่าการชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมาประเด็นและเงื่อนไขทางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก โดยการชุมนุม

จะต้องมีประเด็นและเป้าหมายที่ชัดเจนในการขับเคลื่อน และผู้เข้าร่วมชุมนุมจะต้องเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน และเป้าหมายที่เรียกร้องสามารถเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เช่นการเปลี่ยนข้อเรียกร้องให้รัฐกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อการจัดการชุมนุมให้เป็นระบบมีแบบแผนจะส่งผลให้การชุมนุมมีประสิทธิภาพ โดยแกนนำผู้ชุมนุมจะต้องรับรู้ประสบการณ์ทางด้านการเมืองมาก่อน ทั้งนี้การสื่อสารนั้นเป็นสิ่งสำคัญช่วยให้ผู้ชุมนุมสามารถสร้างแนวร่วมได้อย่างรวดเร็ว

หากพิจารณาถึงการแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาด้วยหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ. 04277/885 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2563 เรื่อง การชุมนุมของนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการให้โรงเรียนในสังกัด เปิดพื้นที่ให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมในการแสดงความคิดเห็นภายใต้หลักการและเงื่อนไขที่กฎหมาย พบว่าเนื้อหาในหนังสือนั้นเปิดโอกาสนักเรียนสามารถแสดงออกทางการเมืองได้ แต่การแสดงออกนั้นต้องอยู่กรอบของกฎหมาย

เมื่อพิจารณาด้วยเหตุผลแล้ว ไม่ว่าประชาชนหรือนักเรียนมัธยมควรได้รับสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและเรียกร้องในสิ่งที่ตนปรารถนา ตามสิทธิที่พึงได้รับ อย่างไรก็ตามเหตุผลที่แกนนำนักเรียนออกมาชุมนุมนั้นมากจากปัญหาเสรีภาพที่ถูกลดไปอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Siriyod, Pholsuwanchai, Navydale, Siriwacharanon and Jitthavornwisit (2018) พบว่าเนื้อหารูปแบบในการชุมนุมจะแตกต่างกันแต่เป้าหมายและการเรียกร้องให้กับประชาชนเหมือนกัน กล่าวคือสิทธิ เสรีภาพ ที่ประชาชนควรจะได้รับตลอดจนการเรียกร้องทางการศึกษา ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่แท้ ทั้งนี้การเรียกร้องได้ถูกวิจารณ์ในหลายด้านแต่ไม่ทำให้การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเปลี่ยนไป

2) การตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล จากผลการวิจัยพบว่า มี 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุม ประกอบไปด้วย ด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล ด้านสังคมโซเชียลมีเดีย และด้านการรับรู้ความเสี่ยง ประการแรกด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล คือปัจจัยที่ทำให้การตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลมีความเข้มข้น เนื่องจากคลังข้อมูลที่ผู้มีอุดมการณ์ได้ศึกษาจะมีความแม่นยำและลึกซึ้งกว่าบุคคลปกติ กล่าวคือเมื่อใดที่บุคคลนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องที่ตนสนใจ จะทำให้บุคคลนั้นค้นคว้าและตอบคำถามที่ตนสงสัยได้ แต่ในกรณีการออกมาเรียนร้องของกลุ่มนักเรียนนั้น ถึงแม้จะรู้ถึงต้นเหตุและปัญหาที่สำคัญ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ทำได้เพียงเรียกร้องและยกระดับในการแสดงออกซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สอดคล้องกับงานของ Meemana (2017) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ตัดสินใจ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ นั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ทั้งด้านปัจจัยส่วนตน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถอธิบายได้ว่าเป็นคุณสมบัติภายในของกลุ่มชนหรือบุคคล ส่วนการรับรู้จะเป็นคุณสมบัติภายนอก โดยสรุปได้ว่ากระบวนการตัดสินใจหรือการกระทำใด ๆ เกิดจากความสมัครใจของบุคคลแต่ละคนที่กล่าวถึงการเมือง จึงกล่าวได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในการปฏิบัติเรื่องต่าง ๆ เป็นการตัดสินใจของตนเอง ประการที่สองด้านสังคมโซเชียลมีเดีย พบว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นอย่างมาก โดยเริ่มมาจากการรณรงค์สังคมออนไลน์ ขยายตัวขึ้นเป็นการจัดกิจกรรมนอกออนไลน์ การระดมพลเพื่อแสดงพลังในการเรียกร้อง จึงส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกร่วมประกอบการรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งสังคมโซเชียลมีเดีย ที่สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งข่าวสารที่ได้รับนั้นเป็น

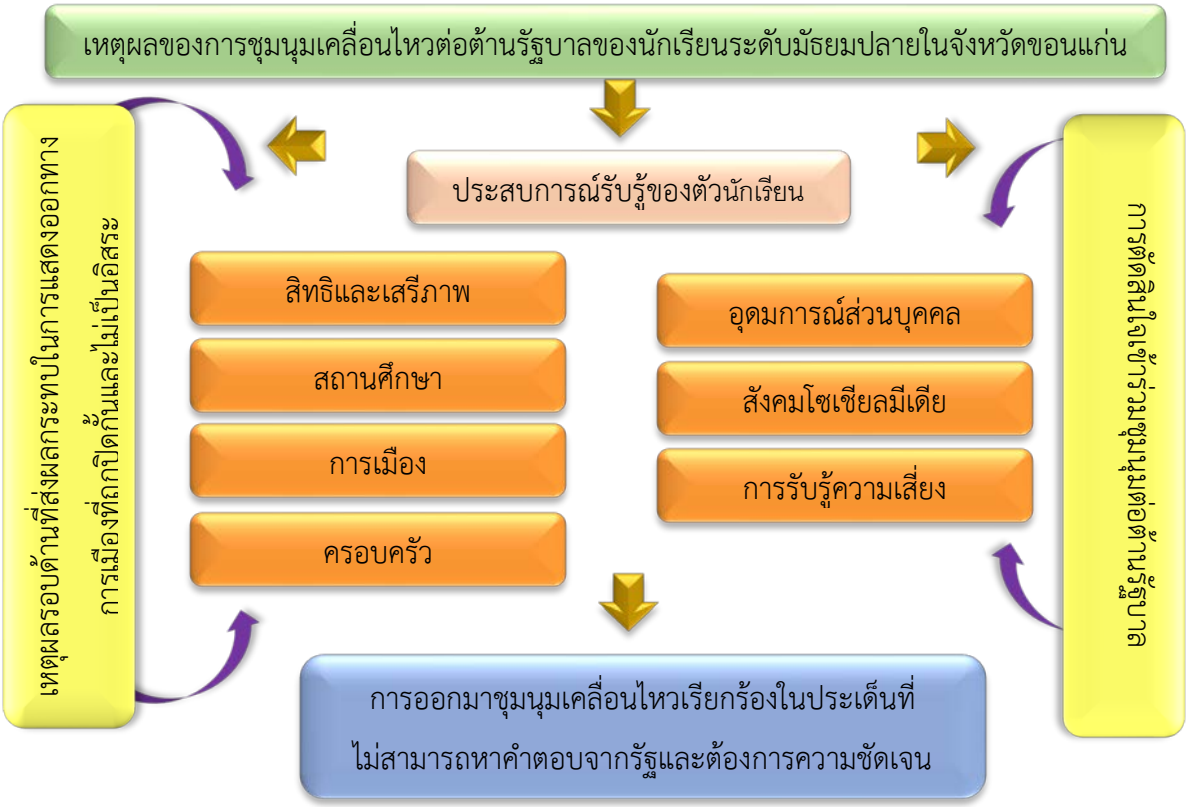
ข้อมูลที่น่าสนใจ สอดคล้องกับงาน Boonkrong (2019) กล่าวว่าการรับข่าวสารทางการเมืองส่วนใหญ่มาจากโซเชียลมีเดียซึ่งมีความแตกต่างจากอดีต ซึ่งช่องทางออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง แต่บทความวิจัยดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องของการตัดสินใจในประเด็นอื่น ๆ รวมถึง ข่าวปลอม (Fake News) ที่จะเข้ามาบิดเบือนข่าวสารที่ผู้รับจะได้รับ ประการสุดท้ายด้านการรับรู้ความเสี่ยงในการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล โดยการทำกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนที่เข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทุกคนรับรู้ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น แต่กระนั้นการชุมนุมยังคงมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อเรียกร้องที่นักเรียนเรียกร้องนั้นได้นำสู่การผลักดันประเด็นให้เป็นที่รับรู้ของประชาชนโดยทั่วไป จึงทำให้มีฝ่ายที่เสียผลประโยชน์อาจสร้างสถานการณ์ได้ ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Patterson (1980) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลซึ่งการตัดสินใจเหล่านั้นอาจส่งผลกระทบในเชิงลบ ซึ่งได้เก็บจากประสบการณ์และพิจารณาข้อมูล โดยประกอบไปด้วยปัจจัยหลายด้านรวมถึงมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญอันนำไปสู่การตัดสินใจ

สรุป

เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่นเกิดจากประสบการณ์รับรู้ของตัวนักเรียน ประกอบกับปัจจัยรอบด้านที่ส่งผลกระทบในการแสดงออกทางการเมืองที่ถูกปิดกั้นและไม่เป็นอิสระ ซึ่งปัจจัยด้านเหตุผลประกอบไปด้วย ด้านสิทธิและเสรีภาพ ด้านสถานศึกษา ด้านการเมือง ด้านครอบครัว จึงนำไปสู่การออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องในประเด็นที่ไม่สามารถหาคำตอบจากรัฐได้และต้องการความชัดเจน อนึ่งการค้นหาข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือการสังเกต และเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีการส่งต่อข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มนักเรียนและกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนการคิดวิเคราะห์และถกเถียงจากพยานหลักฐานที่ได้รับมา ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลายขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศไทย นอกจากนี้การตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลนั้นมีอิทธิพลมาจากอุดมการณ์ส่วนบุคคล สังคมโซเชียลมีเดีย และการรับรู้ความเสี่ยง เนื่องจากปัจจัยการตัดสินใจดังกล่าวมีส่วนทำให้การชุมนุมเคลื่อนไหวกระจายไปยังทั่วประเทศไทยและเข้าถึงได้มากขึ้น ประกอบกับผู้เข้าชุมนุมมีความหลากหลายของประเด็นปัญหา และมีความเห็นพ้องในแคมเปญต่าง ๆ อย่างเรื่อยมา ซึ่งกิจกรรมที่รวมตัวและแสดงออกในแต่ละครั้งจะเหนือความคาดหมายของฝ่ายรัฐเสมอ นอกจากนี้สังคมโซเชียลมีเดีย เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีต้นทุนต่ำเอื้ออำนวยแก่การรับและกระจายข่าวสาร อีกทั้งการระดมพลเพื่อแสดงพลังในการเรียกร้องในสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกร่วม เนื่องจากสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

ดังนั้นจากเหตุผลและการตัดสินใจในข้างต้นจึงก่อให้เกิดการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยนักเรียนมัธยมปลายที่เข้าร่วมล้วนมีอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน สู่การหลอมรวมประสบการณ์และประเด็นเกิดการถกเถียงและกล่าวถึงในสังคมอย่างแพร่หลาย เพื่อยื่นข้อเรียกร้องให้แก่รัฐบาลในสิ่งที่ตนเองหวังไว้ได้ถูกนำขึ้นมาพิจารณา ซึ่งข้อเรียกร้องดังกล่าวจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์แต่ยังคงยึดข้อเรียกร้องตามการชุมนุมใหญ่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้กลุ่มเพื่อน มีส่วนในการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมในแต่ละครั้งอีกด้วย

ฉะนั้นเหนือสิ่งอื่นใดในการชุมนุมคือการให้ฝ่ายรัฐรับฟังความคิดเห็นของคนทุกกลุ่มด้วยสันติวิธี ตลอดจนการบูรณาการแก้ไขปัญหาโดยคนทุกกลุ่ม เพื่อให้ไม่เกิดความรุนแรงและให้ทุกคนสามารถตัดสินใจและกำหนดทิศทางในประเทศได้



ภาพที่ 2 สรุปเหตุผลการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับข้อเรียกร้องของประชาชนทุกกลุ่ม และไม่เลือกปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พร้อมกับจัดให้มีการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

1.2 สถานศึกษาเป็นสถานที่ปลอดภัยในการแสดงออกทางการเมือง บุคลากรภายในโรงเรียนควรจัดให้มีการถกเถียง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากการข่มขู่

1.3 การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่รับสื่อข่าวสารผ่านสังคมออนไลน์เป็นหลักและเกิดการถกเถียงในประเด็นที่หลากหลาย ฉะนั้นการกลั่นกรองข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ

1.4 ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการรับฟังกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้นควรส่งเสริมการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นภายในครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่มีขนาดเล็กและจังหวัดที่มีใหญ่ ว่ามีเหตุผลเข้าร่วมการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลมากน้อยและแตกต่างกันเพียงใด

2.2 ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการสนับสนุนการชุมนุมการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของพรรคการเมืองในพื้นที่

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้ข้อเรียกร้องของกลุ่มคนรุ่นใหม่ไม่ได้รับการตอบรับจากทางรัฐบาล

References

Boonkrong, K., & Sripokangkul, S. (2019). Khon Kaen University Students and Political Awareness. *Journal of Public Administration and Politics,* 8(3), 94-119.

Matichon TV. (2020). *Teacher Chula delves into high school student mob They know the truth more than adults think.*:] Video file]. Retrieved August 15, 2020, From https://www.youtube.com/watch?v=XPF07ytbuEw

Matichon. (2020). *School of Khonkaen Announced to go home to repel mosquitoes, after students make an appointment to raise a blank paper.* Retrieved August 13,2020 , from https://www.matichon.co.th/politics/news_2305967.

Meemana, P., & Singmatr, S. (2017). From of Political Behavioral Expression of Citizen According to Democratic Way of Life. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University,* 4(2), 135-149.

Patterson, John. (1980). *Teaching Personalized Decision Making*. Santa Clara Country K-12 Career Education Consortium Son Jose.

Pivpong, Y., & Wongthanavasu, S. (2015). Political Demonstration Management. *JOURNAL OF Graduate Study in Humanities and Social Sciences*, 4(2), 221.

Siriyod, P., Suwanchai, P., Navidale, F., Siriwataranon, W., & Jitthavornpisit, S. (2018). From Rebellious Students to Activists: Comparative case studies of Parit Chiwarak's and Netiwit Chotiphatphaisal's social movement campaigns. *Journal of Sociology and Anthropology*, 38 (1), 136-152.

Thanapunth, N. (2018). Constitution Reform for Democracy or for Dictatorship Succession in the form of 4.0. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science),* 8(3), 204-205.

Thepa, C. (2016). *The Coup in Thai Politics.* Retrieved September 21, 2020, from http://www.kpi.ac.th/media_kpiacth/pdf/M8_417.pdf.

Vatanasapt, W. (2013). *A Guide Book for Involving Citizens in Community Decision Making.* Khonkaen: Klangnana.

Worachampa, S. (1996). *The development of democracy in large government secondary schools under the jurisdiction of the general education department in Bangkok Metropolis.* (Master's Thesis) Srinakharinwirot University. Bangkok.